

פרק חמישי: המלצות הועדה לגבי התרמות דם מכאן ולהבא

א. ההתרמה

כפי שצויין לעיל, אין לדבר בנפרד על התרמות-דם של בני העדה האתיופית או של יוצאי אתיופיה. אתיופיה אינה אלא אחת (מני רבות) מהארצות בעלות שכיחות גדולה לאיידס (לחץ-ארצות אנדמיות לאיידס) ארגון הבריאות העולמי פרסם רשימה של אזורים נרחבים ברחבי-תבל שנחשבים לבעלי שכיחות איידס גדולה. לגבי כל אלה יש לנקוט אמת מידה שווה בנושא תרומות הדם.

גם בקרב האנשים שבאו מארצות אנדמיות לאיידס ישנם כאלה שאין לפסול מראש את תרומות-דםם. הדבר תלוי במועד בואם של אנשים אלה ארצה. כן תלוי הדבר בגורמים אישיים נוספים כגון: אם היה להם מגע מיני עם אנשים שבאו זה מקרוב מארץ אנדמית לאיידס.

במילים אחרות: פסילת מנת-דם היא ענין אינדיבידואלי, הקשורה בנתונים האישיים של התורם. התייחסות לתורם בשל השתייכותו לקבוצה מוצדקת רק אם הקבוצה הוגדרה מראש מבחינה רפואית כקבוצת-סיכון לאיידס.

לא ניתן להתייחס לעדה האתיופית כקבוצת-סיכון לאיידס.

אנו ממליצים, על כן, שמשדד הבריאות יוציא לבנק-הדם הנחיות נוספות (בנוסף להנחיות הקיימות היום) לאמור:

1. לא תילקח תרומת דם ממי שחזר מארץ אנדמית לאיידס ב-12 החודשים האחרונים.
2. לא תילקח תרומת דם ממי שחתגורר או שהה בארץ אנדמית לאיידס בעשר השנים האחרונות תקופה העולה על 6 חודשים.
3. לא תילקח תרומת דם ממי שמשתייך לקבוצות הסיכון הבאות: המופילים, נרקומנים, הומוסקסואלים ועוסקים בזנות.
4. לא תילקח תרומת דם ממי שקיים ב-12 החודשים האחרונים יחסי מין עם מי שנכלל בסעיפים 1,2 או 3.
5. לא תילקח תרומת דם ממי שקיים ב-12 החודשים האחרונים יחסי מין עם מי שהיו לו יחסי מין בעשר השנים שקדמו, עם מי שנכלל בסעיפים 1,2, או 3, עד כמה שניתן הדבר לבירור.
6. בהנחיות אלה - "ארץ אנדמית לאיידס" היא אחת הארצות הבאות: (לפי סדר א-ב)

אפריקה (דרומית לסהרה)

אוגנדה, אנגולה, אריתריאה, אתיופיה, בוצואנה, בורונדי, בנין, גאנה, גבון, גינאה, גמביה, דהומיי, וולטה, זאיר, זימבאבועה, זמביה, חוף השנהב, טוגו, טנזניה, ליבריה, לסוטו, מוזמביק, מלאווי, מאלי, מרכז אפריקה, ניגריה, נמיביה, סודן, סומלי, סירה לאונה, סנגל, צ'אד, קונגו, קמרון, קניה, רואנדה.

דרום אסיה

אינדונזיה, בורמה (מיאנמאר), בנגלאדש, הודו, ויאטנאם, לאוס, מלזיה, סרינאם, פיליפינים, פפואה (גינאה החדשה), פקיסטאן, קמבודיה, קשמיר, תאילנד.

דרום אמריקה

ארגנטינה, אל-סלבדור, אקוודור, ברזיל, גואטמלה, ג'מאיקה, האיטי, הונדורס, ונצואלה, מקסיקו, פרו, קולומביה, רפובליקה דומיניקנית.

7. חישוב התקופות אשר בהנחיות הנ"ל ייעשה לפי יום תרומת הדם.

מעיון בהנחיות הנ"ל עולה כי בן העדה האתיופית שנולד בארץ או שעלה מאתיופיה לפני למעלה מ-10 שנים ולא קיים יחסי-מין עם מי שבא מאתיופיה או מארץ אחרת אנדמית לאיידס, בעשר השנים האחרונות, יוכל לתרום דם ככל אזרח ישראלי אחר.

ב. השאלון

לפני התרמת-דם ממלא התורם שאלון. שאלון זה נועד לבחון אם התורם מתאים לתרומת-דם משתי בחינות:

- א. הגנה על התורם: האם הוא יכול לתרום מבלי לסכן את בריאותו.
- ב. הגנה על מקבל העירוני: האם אין בדם משהו שיכול לסכן את בריאות מקבל העירוני.

א. הגנה על התורם: בשאלון הקיים של מ.ד.א. מופיעות השאלות הבאות שנועדו למטרה זו: משקלו של התורם; האם התורם תרם דם בשלושת החודשים האחרונים; מחלות של התורם בעבר ובהווה (מחלת לב, סכרת ואח'); נטילת תרופות; הריון או לידה ב-6 החודשים האחרונים; לחץ דם ודופק.

ב. הגנה על מקבל העירוני:

מחלות שהתורם חלה בהן: צהבת (5 שנים אחרונות); מלריה (3 שנים אחרונות); קיום יחסי מין הומוסקסואליים; יחסי מין עם קבוצות סיכון; שימוש בסמים בהזרקה; קבלת עירוני דם בעבר; כתובת קעקע; זיקור סיני וכד' בשנה האחרונה; ביקור בארץ אנדמית; קבלת חיסון בשנה האחרונה.

יש להוסיף שאלות שיחיה בהן כדי לתת תשובה לנושאים שהועלו בהנחיות הנזכרות בסעיף א' דלעיל.

אנו ממליצים שהתורם יחתום על הצהרה, שתופיע בגוף השאלון, כי ידוע לו כי אם מסיבה רפואית כל שהיא תיפסל מנת הדם לעירוני רשאי יהיה מד"א שלא לעשות בה כל שימוש והיא תבוער בדרך המקובלת במד"א.

השאלון והטפסים הנלווים למנת הדם (כגון: התווית) יכללו סימול (קוד) לכל סוג של סיכון. השימוש ע"י מד"א ברישומים ובטפסים יהיה אך ורק בסימולים ולא במילים.

לשאלון יש לצרף דברי הסבר בלשון המובנת לכל, בצורה קריאה ומושכת את העין (בלווי גרפיקה מתאימה) כדוגמת הטפסים המשמשים באנגליה, סקוטלנד וארה"ב, שהוצגו בפני הועדה. כוונת דברי ההסבר להביא לידיעת התורם את חשיבות מסירת המידע הנכון והמלא, כדי שלא יהיה בתרומות הדם שלו כדי לסכן את מקבל העירוני. יש לחשאי אפשרות לתורם לפסול את עצמו לתרומת דם - מבלי לפרט את הסיבות לכך.

יש לצרף לשאלון, לעיונו של התורם, את רשימת הארצות האנדמיות לאיידס ויש לעדכן רשימה זו, מפעם לפעם, לפי פרסומי ארגון הבריאות העולמי.

אנו ממליצים להאריך את משך הראיון לתורם, לאחר מילוי השאלון, כדי לוודא שאכן ניתנו כל התשובות וכי ניתן המידע המלא.

אנו ממליצים להורות למתרימים שלא לקבל תרומות דם ממי שפסול לתרום, גם בסיטואציות מיוחדות (יחידה צבאית, מקומות עבודה). לדעתנו, עדיף להבהיר מיד לתורם מדוע אין לקבל ממנו תרומת-דם ואין להיענות להפצרותיו לנטילת-הדם, כאשר ברור שהדם לא יוכל לשמש לעירוי.